

Predikan på Pingstdagen

Av kyrkoherde Sten Rydh
2018-05-20
i Stockholm

Psalmer:

129
134
135
172
196
192
188
166

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: O du Helge Ande kom till oss in. Med nåd och frid i dina trognas hjärtan bliv. Din levande kärlekslåga där upptänd och uppehåll. Du som av alla tungomål och land församlar folken i Herrens Jesu Kristi tro endräkteliga. Halleluja, halleluja. (Veni Sancte Spiritus, Sv. ps. 132)

Predikotext (1 årg. Evangeliet Joh. 14:23-31):

23 Jesus sade: "Om någon älskar mig, håller han fast vid mitt ord. Och min Fader ska älska honom, och vi ska komma till honom och ta vår boning hos honom. 24 Den som inte älskar mig håller inte fast vid mina ord. Ordet som ni hör är inte mitt, det kommer från Fadern som har sänt mig. 25 Detta har jag sagt er medan jag ännu är kvar hos er. 26 Men Hjälparen, den helige Ande som Fadern ska sända i mitt namn, han ska lära er allt och påminna er om allt som jag sagt er. 27 Frid lämnar jag åt er. Min frid ger jag er. Jag ger er inte det som världen ger. Låt inte era hjärtan oroas och tappa inte modet. 28 Ni har hört att jag har sagt er: Jag går bort, och jag kommer till er igen. Om ni älskade mig skulle ni vara glada över att jag går till Fadern, för Fadern är större än jag. 29 Nu har jag sagt det till er innan det sker, för att ni ska tro när det har skett. 30 Jag ska inte säga er mycket mer, för denna världens furste är på väg. Han har ingen makt över mig, 31 men världen måste förstå att jag älskar Fadern och gör som Fadern har befallt mig

Pingstdagen är en av kyrkoårets störst högtider. Sedan gammalt firade man också Annandag pingst med budskapet om hur Gud älskade världen så att han sände sin enfödde Son till Frälsning. Det budskapet anser man sig inte längre i behov av, och så har annandagen i Sverige sekulariserats till en vanlig arbetsdag. Detta är om något ett tidens tecken.

Men i den kristna kyrkan håller vi fast vid att budskapet om den Helige Ande är nödvändigt för vår frälsning. Vi skall därför stanna vid tre viktiga punkter om den Helige Andes person och verk. Vi säger därför:

1. Den Helige Ande är Gud.
2. Den Helige Ande överbevisar oss om synd och nåd.
3. Den Helige Ande verkar genom ordet och sakramenten.

Dessa tre punkter är fast grundade i den Heliga Skrift och var och en gör väl i att hålla fast vid denna himmelska och saliggörande lära.

1. Den Helige Ande är Gud.

I skapelsen står det att Guds Ande svävade över vattnet. Det var inte någon opersonlig "gudsvind", som de liberala teologerna fantiserar om, utan Guds evige, helige Ande som är ett med Fadern och Sonen. Gud är treenig, Både Fadern, Sonen och Anden är evig Gud. Därför befäller Jesus att dopet skall ske i den treenige Gudens namn och att allt vad Han har befallt skall predikas i kyrkan ända till tidens slut. Jesus säger en kort tid innan han for upp till himmelen:

”Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn och lär dem att hålla allt som jag befallt er. Och se, jag är med er alla dagar till tidens slut.” (Matt. 28:18-20).

När den kristna kyrkan predikar och undervisar är det den Helige Ande som talar. Hur kan det vara det? Jo, genom att kyrkan endast predikar det Bibeln lär, rent och klart. På pingstdagen kom den helige Ande på ett särskilt sätt över apostlarna, så att allt de sedan talade och skrev på Guds uppdrag var den Helige Andes eget ord. Tungorna av eld som visade sig över apostlarna var Guds egen bekräftelse på bibelordets inspiration. Därför tror vi med apostlarna, att allt som är skrivet både i GT och i evangelisternas berättelser och de apostoliska breven är den Helige Andes ord. Petrus skriver:

”Det var denna frälsning som profeterna sökte och forskade efter, de som profeterade om den nåd som ni skulle få. De försökte förstå vem eller vilken tid Kristi Ande i dem syftade på när han förutsade Kristi lidanden och den härlighet som skulle följa. Och det uppenbarades för dem att det inte var sig själva utan er som de tjänade med sitt budskap. Det budskapet har nu förkunnats för er genom dem som i den helige Ande, sänd från himlen, gav er evangeliet – ett budskap som änglar längtar att få blicka in i” (1 Petr. 1:10ff).

Och Petrus betonar att den som talar i kyrkans ämbete skall tala Guds ord rent och klart: ”Om någon talar ska han tala i enlighet med Guds ord.” (1 Petr. 4:11).

Framför allt ska ni veta att ingen profetia i Skriften har kommit till genom egen tolkning. Ingen profetia har burits fram genom någon människas vilja, utan ledda av den helige Ande har människor talat vad de fått från Gud (2 Petr. 2:20f).

Och Paulus inskräpper också att det är Guds Ande som har inspirerat bibelordet och att det verkliga är den Helige Ande vi möter där som lärare, hjälpare, förmanare och tröstare. Han skriver till biskopen Timoteus:

Du känner från barndomen de heliga Skrifterna som kan göra dig vis så att du blir frälst genom tron på Kristus Jesus. Hela Skriften är utandad av Gud och nyttig till undervisning, tillrättvisning, upprättelse och fostran i rättfärdighet, så att gudsmänniskan blir fullt färdig, väl rustad för varje god gärning (2 Tim. 3:16f).

Jesus själv betonar i vår evangelietext att en kristen håller fast vid Guds ord. Jesus säger:

Om någon älskar mig, håller han fast vid mitt ord (v. 23).

Ett tecken på att någon är kristen är att han inte bara älskar sin Herre och Mästare, utan att han också håller fast vid Hans ord, både i Gamla och Nya testamenet. Den som inte gör det har inte förstått pingstens budskap. Den Helige Ande är ju sanningens Ande. Det är omöjligt att förneka Guds ord och säga att det innehåller en massa felaktigheter och samtidigt vara en trogen Kristi lärjunge. Jesus säger ju också:

Den som inte älskar mig håller inte fast vid mina ord (v. 24).

Att älska Jesus och tro på honom innebär också att man tror på vad Jesus säger om Anden:

Men Hjälparen, den helige Ande som Fadern ska sända i mitt namn, han ska lära er allt och påminna er om allt som jag sagt er (v. 26).

Den som av hjärtat tror och litar på vad Jesus säger tror också att den Helige Ande verkligen påminde apostlarna om allt som Jesus hade sagt. Jesus menar inte att kristna i vår tid skall få några nya uppenbarelser, så att Anden skulle verka direkt utan Guds ord. Nej, Jesus talar här till sina tolv apostlar. De var med Jesus under hans offentliga verksamhet, vilket också gällde Judas Iskariots ersättare Mattias. Det var över dem eldstungorna kom, och detta var en alldeles speciell händelse i frälsningshistorien. Den upprepas inte. Det blir inte någon ny pingst, lika lite som det blev någon ny händelse på Golgata.

2. Den Helige Ande överbevisar oss om synd och nåd.

Jesus säger om den Helige Ande:

Om jag inte går bort, kommer inte Hjälparen till er. Men när jag går bort ska jag sända honom till er. Och när han kommer ska han överbevisa världen om synd och rättfärdighet och dom. Om synd: de tror inte på mig. (Joh. 16:7ff).

Det är först när den Helige Ande genom lagens ord på allvar får avslöja människans synd, som hon inser sin förtvivalade belägenhet. När Anden får tala ut med en människa blir hon avslöjad och tillintetgjord. Ingenting mänskligt duger inför Gud. Så överbevisar Anden världen om synd. Den allra värsta synden är att världen inte vill tro på Gud. Trots att Gud har sänt sin Son till frälsning och evigt liv för alla människor, vill inte världen veta av detta. Men när en människa lyssnar på Guds ords predikan, läser Bibeln och ställs inför lagen, då verkar den Helige Ande i hennes hjärta, så att hon som syndare som vet sig någon råd. Så överbevisar oss den helige Ande om vår synd.

Men sedan säger Jesus i vår text:

Frid lämnar jag åt er. Min frid ger jag er. Jag ger er inte det som världen ger. Låt inte era hjärtan oroas och tappa inte modet (v. 27).

Evangelium handlar om frid med Gud. Guds förlåtelse skänks oss i evangeliet. Den helige Ande vittnar om att Jesus har försonat hela världen. Det var våra synder han bar. Jesaja skriver:

Men det var våra sjukdomar han bar, våra smärtor tog han på sig, medan vi såg honom som hemsökt, slagen av Gud och pinad. Han blev genomborrad för våra brott, slagen för våra synder. Straffet blev lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade (Jes. 53:4f).

Den frid Jesaja och Jesus själv här talar om är en frid med Gud själv. Gud är inte längre vred på våra synder eftersom Jesus har tagit på sig Guds vrede och lidit straffet i vårt ställe. När vi tror och litat på detta har vi det som en gåva från Gud. Vi blir frikända, rättfärdiggjorda genom Jesu Kristi blod, genom hans lidande och död. Och när Jesus uppstod på tredje dagen var det Guds frikännande dom över hela världen. Om detta vittnar nu den Helige Ande, som vi läser om i pingstdagens texter. Andens uppgift är att vittna om Kristus. Därför säger vi:

3. Den Helige Ande verkar genom ordet och sakramenten.

Pingstundret med apostlarna var förutsagt i Skriften. Profeten Joel skriver:

Och det ska ske därefter att jag utgjuter min Ande över allt kött. Era söner och era döttrar ska profetera, era gamla ska ha drömmar och era unga ska se syner. Ja, över tjänare och tjänarinnorska jag i de dagarna utgjuta min Ande. Och jag ska göra tecken på himlen och på jorden, blod, eld och rökpelare. Solen ska vändas i mörker och månen i blod innan Herrens dag kommer, den stora och skrämmande. Och det ska ske att var och en som åkallar Herrens namn ska bli frälst. På Sions berg och i Jerusalem ska det finnas en räddad skara, så som Herren har sagt, bland de överlevande som Herren kallar (Joel 2:28-32).

Petrus säger uttryckligen att denna profetia gick i uppfyllelse på pingstdagen. Hur skall vi förstå detta? Joel talar här liksom övriga profeter (t.ex. Jer. 31:31) om nya förbundets tid. Det gamla förbundet är upphävt med alla sina lagar. Detta förbund var knutet till det jordiska Israel som en förebild för det nya, andliga Jerusalem, som är Kristi kyrka. Det som kännetecknar det nya förbundet är framför allt orden: ”Och det ska ske att var och en som åkallar Herrens namn ska bli frälst?” (v. 32). Även i GT var detta den enda frälsningsvägen, men man väntade då på den kommande Messias, Kristus. Nu har han kommit. Den gammaltestamentliga lagen och gudstjänsten med dess tempel, sabbater, högtider, ceremonier, föreskrifter om mat, dryck och offer m.m. är för alltid upphävd. Kvar finns endast den eviga lagen, tio Guds bud, som gäller alla människor i alla tider. Men som frälsningsväg är även denna lag upphävd. Där gäller endast tron på evangelium och

syndernas förlåtelse. Guds evige Son har blivit människa, lidit, dött och uppstått igen. Allt är fullbordat. Därför sänds enligt Joels profetia den Helige Ande på pingstdagen på ett särskilt sätt genom olika yttre tecken (dunder och skakningar, tungor av eld och ett språkunder som gör att alla kan förstå). Alla dessa tecken pekade på att Jesu löfte om Hjälparen, den Helige Ande som skulle komma till apostlarna nu var uppfyllt. Deras ord och deras Skrifter är Guds inspirerade ord. Men apostlarnas uppgift var att förkunna ordet intill tidens slut. Det sker genom apostlarnas efterföljare i det bibliska ämbetet och genom alla kristnas vittnesbörd i det allmänna prästadömet.

Löftet om syndernas förlåtelse för Kristi skull kännetecknar därför det nya förbundet. Guds Ande utgjuts så genom apostlarnas ord över alla kristna som i fortsättningen tror på apostlarnas ord. Men det sker inte genom nya pingstunder, utan genom att man lyssnar på det apostoliska ordet och tar emot sakramenten, som är det synliga evangeliet. Herrens ande utgjuts genom bibelordet och sakramenten – som är innefattade i Guds Ord ... över både tjänare och tjänarinnor. Att solen vänds i mörker och månen i blod är bilder av att evangeliets ljus i den yttersta tiden kommer att bli mer och mer förmörkat av de många falska lärorna. Jesus vittnar om att bara en liten skara troende håller ut i den yttersta tidens vedermödor. Men ingenting kan besegra Kristi kyrka och församling, ty den är fast grundad på klippan Kristus och det apostoliska ordet. Så finns det en räddad skara på Sions berg och i Jerusalem, vilket är bilder för den kristna kyrkan.

Inte i Joels profetia går utöver vad Jesus och apostlarna vittnar om. Någon s.k. karismatisk väckelse i den yttersta tiden finns inte förutsagd i Skriften utöver den apostoliska undervisningen. Det andedop Skriften talar om får varje kristen i vattendopet i den Treenige Gudens namn. Varje kristen skall visserligen växa till i tron, och det beskriver också Skriften som ett verk av den Helige Ande. Men att det skulle ske fler pingstunder av samma slag som det som omtalas i apostlagärningarna stämmer inte med Bibelns lära. Den övernaturliga gåva som apostlarna och deras medhjälpare evangelisterna fick upprepas inte. Därför ber Jesus i sin översteprästerliga förbön (Joh. 17) för dem som genom apostlarnas ord kommer till tro. Någon annan väg än genom Guds Ord, profeternas, evangelisternas och apostlarnas ord, finns inte. Sådana som utlovar nya uppenbarelser, profetior och föreskrifter för Guds församling utöver den apostoliska läran är falska och lyder under den apostoliska domen: ”Men även om vi själva eller en ängel från himlen skulle ge er ett annat evangelium än det vi har predikat, så ska han vara under förbannelse.” (Gal. 1:8).

Jesus varnar i slutet av vår text apostlarna för djävulens makt att bedraga. Han säger:

Nu har jag sagt det till er innan det sker, för att ni ska tro när det har skett. Jag ska inte säga er mycket mer, för denna världens furste är på väg. Han har ingen makt över mig (v. 30).

Djävulen vill få oss kristna bort från ordet och sakramenten. Men så länge vi håller oss till Guds rena och klara ord kommer den Helige Ande att beskydda och bevara oss i den fasta och vissa tron på Kristus och hans verk. Så slutar vår text med Jesu ord:

Världen måste förstå att jag älskar Fadern och gör som Fadern har befallt mig (v. 31).

Gud vill att alla människor skall bli frälsta. Han vill att alla skall förstå att Jesus är ett med Fadern och sänd av honom för att frälsa världen. Det är detta den Helige Ande, Gud själv, vittnar om på pingstdagen och alla andra dagar.

Amen.

Högtidsbön.

O Gud, vi tackar dig att du på kristenhetens första pingstdag har begåvat dina trognas hjärtan med din Helige Ande och därigenom grundat din kyrka på jorden. Vi tackar dig att du har upptagit också oss i din kyrka och givit oss ditt ord och dina sakrament. Vi ber dig: Utgjut din Helige Ande över oss, över våra församlingar och våra hem. Kom Helige Ande, uppliva våra kalla hjärtan, rena oss från synden, föröka vår tro och uppväck hos oss en levande kärlek. Sanningens Ande, led oss i din sanning. Livets Ande, förläna oss allt som tjänar till liv och gudaktighet, dig till ära och oss till salighet. Amen.